

MARIBORSKI

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Cena 1 Din

Usodno leto 1935

Češki zunanji minister dr. Edvard Beneš je dejal pretekli teden v svojem komuniqueju o zunanje političnem položaju pred poslansko zbornico, da bo l. 1935. zelo kritično. To svojo izjavo je pa kmalu nato ponovil tudi dopisniku »Daily Maila« Wardu Princeu, kateremu je dejal med drugim: »Leto 1935. bo prineslo Evropi novo krizo. V prihodnji spomladi bo Nemčija s svojimi lastnimi bojovnimi sredstvi popolnoma pripravljena na vojno. Razpolagala bo s 300.000 možmi, ki bodo najmodernejše opremljeni. Imela bo tudi težko topništvo, tanke in priprave za plinske napade. Število njenih letal se čeni na 4000. Ne pravim sicer, da bo izbruhnila vojna, trdim pa, da bo prihodnja pomlad tako kritična, da bo ohranitev evropskega miru odvisna le od naključja. Samo sporazum med Francijo in Nemčijo bi lahko preprečil katastrofo.«

Kdor pozna dr. Beneša, ve prav dobro, da ni fantast, ampak vseskozi strog realist in je prav kot tak cenjen povsod, tudi tam, kjer Českoslovaška in njegova politika nimata prijateljev. Ako govori torej dr. Beneš o nevarnosti vojne, ki jo bo prineslo prihodnje leto, potem mora imeti za to posebno tehtne razloge. A da si se v podrobna utemeljevanja svojih izjav ni spuščal, jih vendar ni težko najti. V izjavi Wardu Princeu je naravnost pokazal na glavni izvor vojne nevarnosti: na Nemčijo in Francijo! Da je pri tem mislil zlasti tudi na Posaarje, je čisto gotovo. Da, prav Posaarje postaja vsak dan bolj, čim se bližamo usodnemu plebiscitu 13. januarja l. 1935., večje eksplozivno ognjišče. Ni treba imeti prazne vere v nesrečnosno številko 13 (dan plebiscita), za nevarnost govore dovolj vse realne okolnosti. Spor zaradi Posaarja ni morda kakšnega političnega, ampak je čisto teritorialnega značaja in gre tu za 800 tisoč ljudi, ki v Posaarju prebivajo, mimo tega pa še za ogromna bogastva posaarske rudniške in tovarniške industrije. Da so Posaarci do malih izjem Nemci in da se bo 13. januarja prihodnjega leta velika večina teh Nemcev izrekla za vrnitev k Nemčiji, tega menda sedaj nihče več ne dvomi, niti ne v Franciji!

Toda Francija ima v Posaarju velike gospodarske interese. V njeni lasti je skoraj vsa posaarska rudniška in tovarniška industrija in v Posaarju kroži njen denar kot plačilno sredstvo. Po določenih pogodb mora Nemčija, tudi ako bodo vsi Posaarci do zadnjega glasovali zanj, plačati Franciji okoli tri milijarde in pol zlatih frankov, preden bo mogla to pokrajino vključiti v svoje državne meje. Da bodo nastale nevarne komplikacije že pri samem plebiscitu, je razumljivo, a prav tako tudi, da bo vprašanje odkupa in prevzeta s strani Nemčije povod ostrih kontraverz. Vsi vemo, kakšne komplikacije sta rodila že plebiscita na našem slovenskem Koroškem in še bolj v poljski Gornji Šleziji, kjer je Poljak Korfanti glasovanje preprosto — razbil. Toda v tistih časih tik do vojni so bile razmere še čisto drugačne, kajti Nemci so bili docela na tleh in niso mogli reagirati. Sedaj je Nemčija zopet oborožena; dr. Beneš nam je navedel celo nekaj konkretnih podatkov in povrhu še številke. Mimo vsega tega nam bo pa leto 1935. prineslo še druga težka vprašanja, med katera moramo šteti na vsak način tudi razpravo o marseilleskem atentatu.

Dr. Beneš je torej docela utemeljeno izrazil bojazen zaradi leta 1935., a tudi utemeljeno naglasil, da bi bilo vseh nevarnosti konec, ako bi se dosegel spora-

Posaarje ognišče bodočih nevarnosti

Ribbentropov obisk pri Edenu — Nemčija odpove vojaške klavzule versailleske mirovne pogodbe in izplača Posaarje — Francija zasede Posaarje kot zastavnino?

LONDON, 14. novembra. Hitlerjev posebni odposlanec Ribbentrop, ki se je sestal z lordom Edenom, je razpravljal z njim več ko eno uro. Uradni komunikacije, ki je bil izdan o tem sestanku pravi, da sta govorila le o aktualnih političnih vprašanjih. Iz zanesljivega vira se pa poroča, da Ribbentrop ni dosegel, kar je nameraval in zato tudi ne bo obiskal Pariza, kamor naj bi bil odšel iz Londona, ampak se bo vrnil naravnost v Berlin. Lord Eden je Ribbentropu samo obrazložil mišljenje angleške vlade. Nadalje se pa tudi doznavo, da sta oba državnika razpravljala mimo drugega zlasti o vprašanju razorožitve.

Kakor izgleda, se Nemčija pripravlja na to, da bo takoj po plebiscitu v

Posaarju odpovedala vojaške klavzule versailleske mirovne pogodbe in se bo potem morda vrnila v Društvo narodov. Nato bo Nemčija plačala saarske rudnike, za katere ima že pripravljen denar. Po informacijah iz Pariza pa se Francija ne bo zadovoljila samo z enostavnim izplačilom vrednosti saarskih rudnikov, ampak bo zahtevala od Nemčije tudi poldrugo milijardo frankov francoskega kapitala, ki je bil vložen v Posaarju. Ako pa bo Nemčija odpovedala versaillesko mirovno pogodbo, bo Francija Posaarje zasedla in obdržala kot garancijo proti kršitvi miru.

Kar se tiče prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov, bo ostalo francosko stališče glede saarskega

vprašanja še vedno tako, kakor ga je določil znani Barthoujev memorandum. Ako bi se pokazalo, da v tej smeri v Ženevi ni soglasja, bo nastopila Francija samostojno in branila svoje interese, prepričana, da bo ves spor ostal lokaliziran med njo in Nemčijo. V nobenem primeru pa Francija ne bo dopustila, da bi se kršila mirovna pogodba in meni, da bi v takih okoliščinah bila vrnitev Nemčije v Društvo narodov nemogoča, ker je prvi pogoj za članstvo te ženevske institucije spoštovanje obstoječih pogodb, statut Društva narodov pa tudi jasno predpisuje načelno postopanje, ako kdo zahteva revizijo. Samo ta pot je mogoča tudi za spremembo versailleske mirovne pogodbe.

Posledice marseilleskega atentata

ZAKONSKI PREDLOGI V FRANCOSKI POSLANSKI ZBORNICI. DOLŽNOST DRUŠTVA NARODOV.

PARIZ, 14. novembra. V zvezi z marseilleskim atentatom bodo predloženi francoski poslanski zbornici razni zakonski usnutki. Poslanec Crisoni zahteva na lastno iniciativo izvolitev posebne parlamentarne preiskovalne komisije, ki naj ugotovi politično odgovornost za marseilleski zločin. Ta predlog bo najbrže sprejet, ker se strinja z nameni oficijelne francoske zunanje politike. Poslanec Mortier predlaga dalje, naj se Louis Barthou prišteje med »za državo zaslužne«. V tem primeru pride njegovo ime na veliko mramornato ploščo v Bourbonški palači.

Večja skupina poslancev pa predlaga ustanovitev večjega fonda za stipendije, ki naj omogočijo revnim jugoslovanskim dijakom študij na francoskih visokih šolah.

PARIZ, 14. novembra. Saint Brice odklanja v »Journalu« dosedanje metode Društva narodov v primerih kot je marseilleski atentat. Te metode vodijo le do praznih platičnih resolucij. Saint Brice zahteva učinkovite sankcije. Ako hoče D. N. ohraniti prestž, mora poslovati energično in brezobzirno ugotoviti krivce.

Flandinova vlada dobila zaupnico

SKLEPI SEJE MINISTRskega SVETA. POSLANSKA ZBORNICA HVALEŽNA PREČIL RAZPUST.

PARIZ, 14. novembra. Ministrski svet, ki se je vršil pod predsedstvom predsednika republike Lebruna, je sprejel tekst vladne deklaracije, ki se je večeraj popoldne prečitela v parlamentu. Maršal Pétain je bil imenovan za člana vrhovnega odbora narodne obrane in visokega odbora, ki je določen za to, da koordinira dela za narodno obrambo. Na tej seji je ministrski svet tudi sklenil, da prepove do nadaljnjega vse obhode in manifestacije na ulicah. Vlada zahteva od parlamenta, da posveti vse prihodnje seje pro-

računskemu delu. Finančni minister je podal o tem tudi komunikacije v zbornici.

PARIZ, 14. novembra. Zbornica je pozno v noči po daljši debati sprejela izjavo vlade g. Flandina, in sicer s 423 proti 118 glasovom. Današnji jutrnji listi beležijo ta uspeh Flandinove vlade predvsem z ozirom na dejstvo, da mu je uspelo onemogočiti razpust zbornice, ki bi bil pod Doumergueom sigurn. Zbornica se je hvaležno oddolžila Flandinu zato, da političnim strankam sedaj ni treba iti v volitve.

Schuschniggova pot v Rim

RIM, 14. novembra. Koncem tega tedna bo prispel v Rim avstrijski zvezni kancler dr. Schuschnigg v spremstvu zunanega ministra barona Berger-Waldenegg. Ta Schuschniggov obisk bo nadaljevanje razgovorov, ki jih je imel avstrijski kancler z Mussolinijem ob priliki velikih italijanskih vojaških vaj v za-

četku letošnje jeseni. Novi obisk dr. Schuschnigga bo posebno pomemben zaradi uradnega značaja, ki ga bo imel. — Zatrjuje se, da bo dr. Schuschnigg ostal v Rimu 3 ali 4 dni in se bodo v tem času vršili razgovori v okviru italijansko-avstrijskega sporazuma iz leta 1930. in italijansko-avstrijskih-madžarskih protokolov, sklenjenih v Rimu v začetku letošnjega leta.

med Parizom in Berlinom. Saj vemo, da je ta spor ne samo preletstvo obeh evropskih narodov, ampak tudi vse Evrope. Mimo tega pa tudi ne vidimo ne na eni ne na drugi strani tako velikih ovir, da se z obojestransko dobro voljo ne bi dale premagati.

med Parizom in Berlinom. Saj vemo, da je ta spor ne samo preletstvo obeh evropskih narodov, ampak tudi vse Evrope. Mimo tega pa tudi ne vidimo ne na eni ne na drugi strani tako velikih ovir, da se z obojestransko dobro voljo ne bi dale premagati.

Rosenberg pri Lavalu

PARIZ, 14. novembra. Zunanji minister Laval je sprejel v daljši avdienci vršilca poslova sovjetskega poslanika Rosenberga in govoril z njim o novi akciji za sklenitev vzhodnega pakta na novih podlagah. Sklenjeno je bilo, da se prvotni tekst pakta revidira tako, da se mu bo mogla pridružiti vsaj Poljska. Zaradi tega bo v najkrajšem času poslana v Varšavo posebna francoska nota, ki bo pomenila povabilo Poljski k novim pogajanjem za sklenitev vzhodnega pakta.

USPEHI BOLGARSKE POLICIJE.

SOFIJA, 14. novembra. Zadnje preiskave bolgarske policije v čustendilskem okraju so imele presenetljiv uspeh. Policija je izsledila velike zaloge samokresov, bomb in pušk, ter del arhiva notranje macedonske revolucionarne organizacije.

BENEŠ O DEMOKRACIJI.

PRAGA, 14. novembra. Na kongresu žen češke narodne socialistične stranke je imel zunanji minister dr. Beneš govor, v katerem je dejal: Bili smo in hočemo, še več, moramo ostati demokrati! Zaman iščem v naši zgodovini diktatorski tip. Politika demokracije je za nas velika socialna pravica. Vprašam se, ali se godi državam, v katerih vladajo drugačni sistemi, boljše gospodarsko in finančno kakor nam? Nikakor! Pri nas je na vsak način bolje. Moj zadnji veliki ekspeze se ne sme razumeti pesimistično, ker moj namen je bil samo opozoriti na nevarnost. Kljub vsem težočam vendar verujem, da bo mogoče ohraniti mir.

VEČNO »ZBLIŽEVANJE«.

RIM, 14. novembra. Iz Pariza poročajo, da je Laval večeraj sprejel francoskega poslanika de Chambruna in razpravljal z njim o akciji za zblizanje med Francijo in Italijo. Chambrun je dobil nalogo v Rimu sondirati teren in izgleda, da je že dosegel nove rezultate, ki bi mogli vendarle pripraviti Lavalu pot za krajši obisk v Rimu. V političnih krogih zatrjujejo, da se nova akcija za zblizanje ugodno razvija.

DUNAJSKO REDARSTVO.

DUNAJ, 14. novembra. Dunajsko redarstvo se neprestano veča. V kratkem bo od spomladi letos povečano že za tisoč moč.

Dnevne vesti

Iz sodne službe. Sodnik dr. Miroslav Dev je nastopil te dni službo pri državnem tožilstvu kot namestnik državnega tožilca. Njegove posle pri okrajnem sodišču je prevzel sodnik dr. Mirko Kejžer. Sodnik Mirko Rebula je prevzel posle VIII. in nekaj kazenskih poslov, ker sta sodnika kazenskega oddelka VII. in VIII. preobremenjena. Posle preiskovalnega sodnika pa je prevzel sodnik dr. Tomo Turati.

Diplomiran je bil na tehniški fakulteti ljubljanske univerze za inž. arh. g. Milan Černigoj iz Maribora, brat mestnega arhitekta g. inž. arh. Jaroslava Černigoja. Mlademu strokovnjaku naše iskrene čestitke.

V Ptuj je umrl g. Mihael Krajnc, železniški uradnik v p. Pogreb je 14. nov. v Mariboru ob pol 16. uri.

Smrt zaslužnega moža. V celjski bolnišnici je te dni umrl upokojeni vojni kurat in znani slovenski zgodovinar Matija Ljubša. Pokojnik je napisal mnogo zgodovinskih del ter je bil vedno vnet narodnjak in zagovornik pravic slovenskega naroda. Rodom je bil od Sv. Antona v Slovenskih gorah in je študiral več let gimnazijo v Mariboru. Bodi mu ohranjen med nami lep spomin!

Zlata poroka. Te dni sta obhajala zlato poroko v magdalenski cerkvi Anton in Josipina Lešnik. Oba jubilarita štejeta skupno 146 let in sta doživela svoj zakonski jubilej čila in krepka.

Pravoslavni vernikom. V soboto 17. t. m. bo ob 10. uri služba božja za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Ob pol 11. uri pa bo parastos. Verniki pravoslavne cerkve, pridite v čimvečjem številu, da se ponovno poklonimo spominu našega nesmrtnega blagopokojnega vladarja.

Žalni koncert v proslavo spomina kralja Aleksandra I. Zedinitelja se vrši v frančiškanski cerkvi v torek 30. novembra ob 20. uri zvečer. Pri njem sodeluje moški zbor prvih mariborskih pevcev, med njimi gg. Neralič, Živko in Sancin. Nadalje je zagotovljeno sodelovanje violinske virtuosinje ge. Fani Brandlove iz Maribora in koncertnega organista g. Dugana iz Zagreba.

Razpečevanje slik kralja Petra II. Banske uprava razglašča: V zadnjem času se opaža, da se brez kontrole oblasti razpečavajo slike Nj. Vel. kralja Petra II. Nekaterne slike so brez vsake umetniške vrednosti, često po svoji izdelavi neokusne in celo stvarno zgrešene. Ministrstvo za notranje zadeve je zaradi tega prepovedalo vsem državnim in samoupravnim uradom nabavo slik vse dotlej, dokler se na pristojnem mestu končno ne določi primerna vrsta teh slik. Občinstvo pa se opozarja, da je za razmnoževanje in razpečevanje slik članov kraljevskega doma in dinastičnih slik v smislu veljavnih predpisov v vsakem konkretnem primeru neobhodno potreben pri stanek dvorne pisarne. Take prošnje je treba vlagati preko pristojnih občupravnih oblasti banski upravi v nadaljnji postopek.

Sodne takse. V mesecu oktobru je bilo pri obeh mariborskih sodiščih vplačanih na sodnih taksah 108.438 Din, in sicer pri okrožnem sodišču 32.951 Din, pri okrajnem sodišču pa 75.487 Din.

O novem zakonu o mestnih občinah je predaval sinoči v okvirju diskusijskega večera starešinskih zvez akademskih društev »Jadran« in »Triglav« mestni predsednik g. dr. Lipold. Uvodoma je predsednik, prvi državni tožilec v p. g. dr. Jančič, pojasnil zadevo izdaje revije »Misli in delo«, katere prva številka je pravkar izšla. Nato je referent, mestni predsednik g. dr. Lipold, navzočim podal jasno sliko najvažnejših določil novega zakona o mestnih občinah. Mnogoštevilno zbrani starešine so sledili aktualnim in vseskozi jasnim izvajanjem govornika z največjim zanimanjem. Dr. Lipold, ki je danes eden naših najboljših poznavalcev komunalnega prava, je žel za svojo skrbno pripravljeni referat splošno odobranje.

Pred uvedbo starostnega zavarovanja. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je sklicalo za petek 16. tm. v Beogradu anketo, na kateri bodo razpravljali o razširjenju starostnega za-

varovanja nameščenecv za vso državo in o uvedbi starostnega zavarovanja za delavstvo po vsej državi. V zvezi s to anketo pa so izvedenci Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu izdelali podroben načrt, po katerem naj bi se vse starostno zavarovanje izvedlo v okvirju Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, tako da bi Pokojninski zavod postal le nekaka institucija za dopolnilno zavarovanje. Neokrnjeno bi po tem načrtu posloval Pokojninski zavod le na ozemlju, kjer posluje že sedaj. V vseh drugih pokrajinah države pa naj bi se pokojninsko zavarovanje vršilo pri Osrednjem uradu. V splošnem naj bi bilo po predlogu starostno zavarovanje za nameščenecv in za delavstvo enako močno centralizirano v Zagrebu, kakor je že danes centralizirano bolezensko zavarovanje. Strokovnjaki, ki se bavijo z zavarovanjem nameščenecv in s starostnim zavarovanjem našega delavstva, pa so mnenja, da je ta predlog zagrebškega Osrednjega urada za zavarovanje delavcev nesprejemljiv. Zato pričakujejo napeto vsi, kaj bo rodila beografska anketa o uvedbi starostnega zavarovanja.

Nov načrt zakona o zaposlitvi tujcev. V ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje pripravljajo prvi načrt zakona o zaposlitvi tujcev v naši državi. S tem zakonom nameravajo urediti v naši državi zaposlitev kvalificiranih tujih delavcev kakor tudi ostalih inteligentnih delovnih moči.

Naši lovci in prijatelji narave imajo od jutri do sobote priliko, da si ogledajo rod bino zlatih fazanov, ki jih bo razstavil v garaži pri »Orlu« posestnik g. Holzmann od Sv. Duha, ki je te redke ptice sam vzgojil.

Nova uredba o zaščiti denarnih zavodov. Ker je dosedanja uredba o zaščiti denarnih zavodov veljavna samo še do 4. decembra t. l., bo izdana nova uredba, ki bo podobna stari, s to razliko, da se bo po novi uredbi smatralo, da pristaja vlagatelj, ki se ne izjavi o spremembi vlog v delnice, da se izjavlja za spremembo. Na ta način bo mnogo lažje spremiti vloge v delnice, ker se po vsej verjetnosti velik del vlagateljev sploh ne bo izjavil. Mnogi denarni zavodi bodo morali spremeniti svoje predloge o sanaciji, ker so te predloge izdelali na podlagi lanske bilance, a se sedaj približuje že čas letošnje bilance.

Z drevesa je padel. Včeraj popoldne je doletela 11letnega učenca Mirka Kranjca iz Mlinske ulice huda nezgoda. Deček se je igral ob Dravi in splezal na neko drevo ter padel dol in si pri tem zlomil levo nogo nad kolonom. Poklicani reševalci so hudo ponesrečenega dečka pripeljali v bolnišnico.

S plinom si je hotela končati življenje. V Mlinski ulici stanujoča zasebnica Marija G. je bila zadnje dni hudo potrta. Svojim znankam je pripovedovala, da sovraži življenje in da bo šla prostovoljno v smrt. Včeraj popoldne pa je dozorrel v njenem srcu grozni načrt. Podala se je v svojo sobo, odvila plinski zapiralec, tako da je jel uhajati plin, ki ga je bila kmalu polna soba. Nesrečna Marija je legla na posteljo in zaspala. Njeno obupno dejanje pa so še pravočasno opazili domači, ki so s silo odprli vrata in jo izvlekli na sveži zrak. Poklicali so takoj reševalce, ki so ji nudili prvo pomoč in jo nato prepeljali v bolnišnico, kjer so ji zdravniki rešili življenje. Kaj je pripravilo mlado Marijo do obupa, ni točno znano.

Današnji trg je bil zaradi lepega vremena precej dobro založen, dobro obiskan in je bila tudi kupčija ves dopoldne zelo živahna. Kmetje so pripeljali več voz poljskih pridelkov in poznega sadja. Bogata izbira je bila tudi na kokošjem trgu, kjer so prodajali purane po 30 do 60 Din, gosi 30 do 50, kokoši po 25 do 35, par piščancev pa, večjih po 15 do 40, manjših pa od 10 do 15 Din. Na današnjem trgu je bilo tudi precej divjačine in so prodajali fazane po 20 do 24, jerebice po 8 do 10, zajace po 18 do 22 Din. Tudi mleka in mlečnih izdelkov je bilo precej na trgu. Cena jajcem je nekoliko poskočila in so jih prodajali po 75 par. Trg z lončeno in leseno robo pa je bil založen kakor po navadi.

Velik šahovski brzoturnir priredi Mariborski šahovski klub jutri v četrtek ob 20. v kavarni »Central«. Pravico do udeležbe ima vsak šahist proti malenkostni prijavnini. Turnir bo za brzopotezno prvenstvo Maribora za november. Zmagovalci bodo prejeli več nagrad. Šahovski klub si je nabavil za take turnirje poseben metronom.

Ljudska univerza v Mariboru. V petek 16. novembra bo otvoritev zdravstvene-ga tedna, ki bo obravnaval aktualne teme iz zdravstva. Otvoril bo to skupino predavanj g. dr. Fr. Vrečko, upravitelj splošne bolnišnice v Mariboru, ki bo podal pregled o razvoju modernega zdravstva in bo očrtal njegove najvažnejše probleme. Mudil se bo seveda predvsem pri naših domačih zdravstvenih prilikah in pojasnil, kake napredke more zaznamovati naša država na tem področju. V ponedeljek 19. novembra predava univ. docent dr. Vlad. Bazala o šušmarstvu v medicini.

GRAJSKI KINO

KAVALKADA

v četrtek 15. novembra 1934
velefilm v nemškem jeziku.

Kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije, podzveza Maribor bo imela dne 18. novembra t. l. v dvorani hotela »Novi svet« v Mariboru svoj redni letni občni zbor ob 8. uri zjutraj.

Žalni koncert Glasbene Matice Maribor. V počastitev spomina blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja priredi na njegov rojstni dan 17. decembra Glasbena Matica v veliki dvorani »Union« žalni koncert. Spored bo izvajal pod vodstvom prof. Marjana Kozine društveni mešani pevski zbor in društveni orkester, ki bo po daljšem presledku nastopil samostojno z znamenito orkestralno skladbo, Beethovenovo »Eroico«.

Kavalkada je največji film sedanosti. Kritike pišejo sledeče: »Paris Soir«: To je v resnici mojstrsko delo. »Petit Parisien«: Kolosalni film... bolji od »Ben-Hurja«. »Republique«: Gigantična slika dovršene harmonije. »L'Oeuvre«: Krasen velefilm edinstvene lepote... »L'Homme Libre«: Sijajen film, pred katerim je treba kloniti. Veliko mojstrsko delo.

Človek ni varen, če gre ponoči k Sv. Petru. Zadnje čase je bilo orožnikom prijavljenih več primerov nesramnih napadov na ljudi, ki gredo v nočnih urah po cesti proti Sv. Petru. Za grmovjem se skrivajo mladi frkolini, ki napadajo mirne pasante s kamenjem, koli in noži. Tako so tudi sinoči okrog 21. ure napadli 22-letnega pri Sv. Petru stanujočega delavca Josipa Bohla in ga nevarno oklali z noži. Bohl je obležal nezavesten na tleh v mlaki krvi in so ga šele okrog 11. ure našli ljudje. Takoj so ga spravili v bolnišnico, kjer so mu nudili zdravniki vso pomoč. Varnostna oblast bo prav gotovo odslej naprej posvečala varnosti na tej poti vso pozornost.

Grajski kino. Danes v sredo zadnjikrat Sudernanova »Visoka pesem« z Marleno Dietrichovo v glavni vlogi. Od četrta dalje gigantično remek-delo, ki nam prikazuje in opisuje dogodke zadnjih tridesetih let, dobo ko je človeštvo doživelo največ izkušenj, veselja in trpljenja »Kavalkada«, velefilm v nemškem jeziku.

Kino Union. Od danes srede dalje prekrasni film ljubezni in zaobljube »S križem in mečem« film slične vsebine, kakor je bil svoječasn »Župnik Kirshfeldski«. V tem filmu igra in poje prvič v Mariboru najlepši španski igralec in tenor don Jose Mojica.

Radio Ljubljana. Spored za četrtek 15. tm.: Ob 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: smuška ura ljubljanske zimskosportne podzveze; 18.30: radio-orkester; 19.: srbohrvaščina; 19.30: nacionalna ura: »O važnosti združništva«; 19.55: jedilni list in program za petek; 20.00: pravna ura; 20.20: radio-orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: citre, solo, vmes plošče.

Pri boleznih želodca, črevesja in prebnavljanja privede uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, ki preidejo v kri.

Narodno gledališče REPERTOAR.

Sreda, 14. novembra ob 20. uri: »Hamlet«. Red A.

Četrtek, 15. novembra ob 20. uri: »Idealen soprog«. Red B.

Petek, 16. novembra: Zaprtlo.

Sobota, 17. novembra ob 20. uri: »Gugalnica«. Premiera. Bloki veljajo.

Premiera »Gugalnice« bo v soboto, 17. t. m. Tej veseloigri se pozna, da jo je napisala pisateljica, ki je gledališka igralka, torej ženska, ki pozna gledališče do potankosti ter svoje izkušnje uporablja v dramski literaturi. Autorica je Olga Scheinpflugova, pisateljica »Okenca«, ki je lani tudi na našem odru doseglo izredno velik uspeh. Dejanje te veseloigre, ki ima sedem slik, se godi v velemestu v času raznih finančnih prevratov, pa tudi narobe. Scheinpflugova naziva svoje delo zaradi tega »deflacijsko veseloigro«. »Gugalnica« študira glavni režiser J. Kovič, v posameznih ulogah nastopijo Dragutinovičeva, Zakrajškova, Starčeva, Kraljeva, Savinova, Furijan, Gorinšek in Blaž. Pri premieri veljajo bloki.

Pri apnenju v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohromelih z »Franz Josefovo« vodo najboljšo uspehe pri iztrebljanju črevesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Železniški delavci v boju za zboljšanje svojega položaja. Včeraj dopoldne je sprejel prometni minister posebno deputacijo delavcev vseh železniških delavnic v naši državi. Delavce mariborskih delavnic državnih železnic je zastopal v deputaciji g. Rupret. Deputacija je izročila ministru posebno resolucijo, v kateri zahtevajo delavci ureditev delavskega vprašanja v železniških delavnicah, upoštevanje delavskega pravilnika in zagotovitev eksistenčnega minimuma. Prometni minister je obljubil deputaciji, da se bo zavzel v mejah možnosti za zahteve železniškega delavstva.

Nesreča ne počiva. V Košakih je obiral jabolka 18-letni hlapec Ivan Štok. Padel je z drevesa na spodaj stoječega 41-letnega poštnega podradnika Maksa Kranjca in ga tako hudo poškodoval, da so ga morali poklicani reševalci prepeljati v bolnišnico. Tja so prepeljali tudi iz delavnic državnih železnic 45-letnega ključavničarskega pomočnika Franca Pevca, ki je padel tako nesrečno, da si je zlomil rebra na levi strani.

Policija išče mater, ki je včeraj zjutraj pustila pred vhodom v porodnišnico v Vinarski ulici 2 leti starega otroka. Otrok je bil oblečen v raztrgane cunje in je s težavo povedal, da ga je pustila mama. Malega revčka so spravili v mestno dežje zavetišče, kjer bo ostal tako dolgo, dokler policija ne najde njegove matere.

Drobna policijska kronika. Aretirana sta bila sinoči Ernest H. zaradi splošnega suma in potepuštva ter Alojzija S. zaradi tajne prostitucije. Policija je včeraj opoldne polovila več mladih fantov v starosti do 14 let, ki so se že zgodaj pričeli izobraževati za tatove in vlomilce. Na policiji so vse fante zaslili in jih izpustili, ker so za njihova dejanja enkrat odgovorni še starši. Fantalini imajo na vesti vlom v pisarno tekstilne tvornice v Mlinski ulici in vlom v neko drugo trgovino. Prijavljen pa je bil policiji neki R. T., ki je skušal na zvit način prevariti neko žensko za večji znesek denarja, nadalje neki Ernest P. in Ivan A., ker sta pijana razgrajala po ulicah in se grdo vedla. Organist magdalenske cerkve Ivan Hauptman pa je prijavil, da je včeraj popoldne neznan tat odnesel s stranskega oltarja iz cerkve 200 Din vredno pregrinjalo.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. je kazal toplotomer 5. stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura 2 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 735,5, reduciran na ničlo 733,7; relativna vlaga 93, vreme je tiho in jasno; vremenska napoved: oblačno in nagnjenje k padavinam, sicer milo vreme.

Delovanje Pomožne akcije v lanskim zimam

ENA DESETINA MESTNEGA PREBIVALSTVA JE BILA DELEŽNA PODPOR POMOŽNE AKCIJE. NADALJNJA PO MOČ JE NUJNO POTREBNA, KER JE BEDA VEDNO VEČJA.

Na seji ožjega odbora Pomožne akcije je mestni župan g. dr. Lipold podal obširno in izčrpno poročilo o njenem delovanju, iz katerega posnemamo naslednje:

Pomožna akcija za siromašne sloje mesta Maribora je bila ustanovljena v oktobru leta 1931. Pri ustanovitvi je prevladovalo mnenje, da bodo hude gospodarske in socialne razmere le prehodnega značaja in je zadevni pravilnik Pomožne akcije predvideval, da bo prenehala, čim bi se izkazalo, da ni več potrebna, najkasneje pa v maju leta 1932. Razmere pa so bile vedno slabše, kriza ni popustila in je bila vedno hujša, tako, da je Pomožna akcija morala nadaljevati svoje socialno delo. Pred zimo v letu 1932. je bila obnovljena, izpopolnjen je bil pravilnik, osnoval se je ožji odbor, pritegnile so se k sodelovanju razne stanovske in ogospodarske organizacije in doba se je razširila, dokler bodo trajale izredne gospodarske razmere.

Dohodki Pomožne akcije so v lanskim zimam znašali v denarju 984.455 Din, v blagu pa okrog 100.000 Din. Kakor prejšnja leta, je tudi lansko zimo izdal mestni župan oklic na mestno prebivalstvo, naj pomaga po svojih močeh najboljše. Zbirka od hiše do hiše se ni obnesla, kakor se je prvotno pričakovalo. Gospodarski krogi so obljubili kljub novo uvedeni davščini za banovinski bednostni sklad prispevati še posebej primerne zneske za Pomožno akcijo. Velikodušni so se pokazali zlasti hišni posestniki, ki so se v veliki meri držali sklepa svoje stanovske organizacije in prispevali progresivno od 10 do 1000 Din za Pomožno akcijo. Večje zneske pa so darovali razni mariborski industriji in posamezniki, tako v denarju kakor v blagu.

Podpore je nudila Pomožna akcija po pravilniku in po sklepih sej širšega in ožjega odbora ter na podlagi naredbe banske uprave o podpiranju brezposelnih in pobijanju delamrznosti, in sicer prvenstveno v obliki nakazil in zaposlitve, prehrano in druge življenjske potrebščine. Vsi izdatki so znašali 854.887 Din. Za mezde delavcev pri cestnih delih je bilo izplačanih 528.029 Din, brezposelnim intelektualcem v pisarniški službi pa 59.676 Din. Na račun Pomožne akcije se je napravil nasip in odkop Meteljkove in Koseskega ulice, podaljšalo se je cestišče v Betnavski ulici, dogradila se je Delavska ulica med Betnavsko in Magdalensko cesto, uredila so se nadalje cestišča Vrbanove, Turnerjeve in Smetanove ulice, uredil se je Mariborski otok in pot na Kalvarijo, k čemur je prispevala tudi 5000 Din košaška občina; splaniral se je prostor sportnega kluba Železničarja ob Tržaški cesti; uredili so se prostori pri Počitniškem domu kraljice Marije na Pohorju in zgradil se je kanal v Linhartovi, Kosarjevi ter Smetanovi ul.

Iz skrbno sestavljene tabele je razvid-

no, kako je rastlo s časom število delavcev in kako so naraščale mezde. Največ delavcev je bilo zaposlenih v 28. tednu in je bilo takrat izplačano na mezdah 32.330 Din. Vsi brezposelni, ki so dobivali pomoč od Pomožne akcije, so bili zdravniško pregledani in pri zaposlitvi ločeni v dve skupini, in sicer za delo sposobni in za delo manj sposobni. Samci so zaslužili na uro po 3 Din, poročeni brez otrok po 3,50 Din, poročeni z otroci pa 4 Din na uro. Nekaj delavcev z velikimi družinami je bilo zaposlenih pri akordnem delu v gramozni jami.

Omenili smo že, da je Pomožna akcija gledala prvenstveno na to, da nudi brezposelnim možnost zaslužka. Najbednejšim pa je nudila tudi prehrano v javni, mestni, ljudski in dijaški kuhinji ter v mestni ogrevalnici. V javni kuhinji je bilo razdeljenih 18.773 porcij, v mestni ljudski kuhinji 135.526 porcij, v dijaški kuhinji so znašali stroški za prehrano nad 4000 Din, v mestni ogrevalnici pa se je krepčalo vsak dan po 45 oseb in je bilo izdanih 2960 porcij. Povprečno je torej Pomožna akcija podpirala vsak dan s prehrano 317 najboljše. Siromašnim rodbinam pa je delila nakaznice za razne življenjske potrebščine pri trgovcih, dajala jim denar za najemnino, kurivo, obleke in obuvalo. Izkaznic za živila je razdelila v vrednosti za 38.799 Din, za najemnino, kurivo, obleke in obuvalo pa

je izplačala 40.422 Din. Pomoči Pomožne akcije je bilo deležnih 1032 družin s povprečno tremi družinskimi člani, tako, da je znašalo celokupno število podpirancev 3096, ali približno ena desetina vsega mestnega prebivalstva.

Za omiljenje bede in lajšanje gorja najboljše meščanom je žrtvoval lansko zimo Maribor torej 3.638.097 Din. V zadnjih treh letih pa je žrtvoval skupno približno deset milijonov dinarjev. Ker pa kriza še ni ponehala in še vedno hujše pritiska k tlom najširše plasti mestnega prebivalstva, bo moral Maribor letošnjo zimo na široko odpreti svojo dobrotljivo srce in pomagati tistim, ki jih hudo tepe njih grenka usoda.

Prvo leto so znašali dohodki Pomožne akcije 355.709 Din, drugo leto 574.370 Din, tretje leto pa 984.455 Din. Kljub temu, da se zbirka od hiše do hiše ni obnesla, so se dohodki Pomožne akcije dvignili od leta do leta. Tekom triletnega obstoja je znašal celokupni promet Pomožne akcije 3.699.498 Din, in sicer so znašali dohodki 1.914.533 Din, izdatki pa 1.784.955 Din. Mimo Pomožne akcije pa je mestna občina mariborska žrtvovala za socialno skrbstvo težke milijone. Tako so znašali izdatki mestnega proračuna za socialno skrbstvo leta 1932. 2.359.358 Din, leta 1933. 2.510.015 Din, leta 1934. pa 2 milijona 553.642 Din. V izdatkih Pomožne akcije pa niso vštete podpore, ki jih je akcija izplačevala na račun domovinskih občin na podlagi obstoječih predpisov. Te podpore je izplačevala predvsem onim osebam, ki so bivale krajšo dobo v Mariboru, oziroma katerih bivališče na mestnem teritoriju ni bilo stalno.

Petnajstletni boj za obstanek

DRŽAVNE FINANCE IN STAROUPOKOJENCI.

Državna uprava je svoj čas resno mislila odpraviti krivico, katero trpe staroupokojeanci s tem, da prejemajo z dokladami vred skoraj za polovico, odnosno 23% manjše pokojnine, kakor njihovi tovariši novi in najnovejši upokojeanci. Vse finančne direktije v državi so morale predložiti vladi natančne izkaze glede staroupokojeancev po njih fizični starosti, po službenih letih in po višini pokojnin, da se zadobi pregled potrebnih sredstev. Odlični član vlade je napravil neki deputaciji s poudarkom rekel: »Ureditev pokojnin je v našem (vladinem) programu in jo hočemo izvesti.«

Obstojal je namen, da bi se izdal splošni pokojniški zakon pred uradničkim zakonom (z dne 31. marca 1931). Toda vsi dobri nameni so se razbili nad neizprosno odklonitvijo finančne uprave, ki je označila stvar z ozirom na državne finance kot neizvedljivo. Pri celi akciji se je pripetila po našem mnenju usodna pogreška, da se je hotelo preveč natenkrat doseči in storiti. Upokojeanske organizacije so izdelale in predložile potem predlog, kako bi se z ozirom na državni račun, zadeva stopnjema — na Českoslovaškem so stvar uredili v štirih letih — rešila. Kot glavni točki sta se navedli izboljšanje obupnega stanja sta-

roupokojeancev in povečanje železniških ugodnosti. Pa še le ni šlo, z izgovorom na slabe državne dohodke.

V najzadnjem času pa se je pokazala okolnost, ki je dosedanje zapreke odpravila. Finančno ministrstvo je razglasilo, da so v preteklem polletju dohodki države za 612 milijonov višji od izdatkov in da so dohodki za 800 milijonov višji napram istemu razdobju lanskega leta. Ministrstvo pravi, da je to znamenje boljšega gospodarskega in denarnega stanja. Ta razveseljivi razvoj državnega gospodarstva drzavne upokojeance upravičuje, da se spet oglašajo ter prosijo vlado in narodno predstavništvo nujne odpomoči. Zdaj finančni minister ne more reči, da je stvar neizvedljiva. Ako bodo staroupokojeanci še tudi tokrat ostali neuslišani, jim preostaja le še eno upanje na odrešenje iz tega krivično žalostnega življenja, to je — smrt.

Dr. Kronvogel, predsednik Društva državnih upokojeancev v Mariboru.

Oče in sin.

Oče (bere sinu levite, ker ga je srečal na ulici z dekletom): »Kaj ti je pa zašepetala na uho, ko sem vaju srečal?«

Sin: »Dejala je: To je tista stara šema, ki me je sinoči nadlegovala.«

Ptuj

Poroki. V cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptujtu sta se poročila v nedeljo 11. t. m. Ivan Pirich, tovarnar iz Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, sin tukajšnje ugledne družine in Elizabeta Celoti, zasebnica iz Vičave pri Ptujtu, hčerka ugledne družine iz ptujske okolice. Poročil ju je župnik don Alfonz Svet. — Isti dan se je vršila poroka čevljarja Franca Völknierja iz Budine in Lucije Belšakove iz Spuhlja. Bilo srečno!

V Ptujtu dobimo tekstilno tovarno. Nekaj češka tovarna se pogaja z mestno občino za namestitev tekstilne tovarne v bivšem Dominikanskem samostanu. Obratovati namerava pričeti sredi meseca januarja. V začetku bo zaposlenih okrog 120 oseb. Zadeva je pri banski upravi za odobritev pogodbe, odnosno za podelitev koncesije za ta obrat.

Požar v ptujski okolici. Pred dnevi je v pozni noči zažarelo nebo nad Mestnim vrhom. Požar je izbruhnil v viničariji posestnika Franca Petka. Ogenj se je razširil s tako naglico, da je bilo stanovanjsko in gospodarsko poslopje v hipu v plamenu. Zgorelo je vse do tal, posebno je občutna škoda na poljskih pridelkih in gošpodarskem orodju. Skupna škoda presega 30.000 Din in je krita le deloma z zavarovalnino. Na kak način je nastal požar, še ni pojasnjeno.

Nočna vaška bitka. V nedeljo 11. t. m. v pozni noči je nastal v Prvencih med fanti raznih vasi prepir in pretep, ki se je končal s srdito bitko, pri kateri so obležali trije fantje s težkimi poškodbami. Težko ranjeni so 23-letni Alojz Polanec, posestnika sin, Ignac Repič, istotako 23 let star posestnika sin, oba iz Derstelje pri Sv. Urbanu ter Franc Šabeder, star 21 let, posestnika sin iz Kicarja. Navedene tri ranjence so spravili v ptujsko bolnišnico. Uvedena je preiskava. Pri bitki so mladi razgrajči rabili kot orožje nože in sekire.

Nezgode in nesreče. V karnolomu v Žetalah se je ponesrečil 47-letni delavec Ivan Mlinar. Pri delu je padel v 6 metrov globok prepad in dobil na skali smrti nevarne poškodbe na tilniku. Prepehali so ga v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo nevarno. — 51-letni Tomaž Tepuš, posestnik v Zg. Velovlaku, je postal žrtev cestnega karambola. Neki avtomobil ga je podrl na tla, pri čemur je dobil Tepuš na glavi nevarne poškodbe, da je obležal nezavesten. Spravili so ga v bolnišnico, vendar je njegovo stanje zelo nevarno.

Kino. V četrtek 15. t. m. ob 20. uri se predvaja film »Titani neba«. V soboto 17. t. m. ob 20. uri in nedeljo 18. t. m. ob 18.30 in 20.30 uri pa je na vrsti »Grand Hotel« z Greta Garbo v glavni vlogi.

Pravi vzrok.

Zelo bogat posestnik je imel mršave konje.

»Zakaj so pa tvoji konji tako mršavi, da komaj stoje na nogah?« ga je vprašal sosed.

»Zato, ker se jaz hranim sam, konje pa krmi hlapec.«

Mark Twain:

O postrežnicah

Proti vsem postrežnicam kakršnekoli starostne dobe in narodnosti izrekam na tem mestu svojo samčevsko kletvo!

Vzroki:

Vsakokrat ti položijo blazino na tisto stran postelje, ki je najbolj oddaljena od svetilke, tako, da moraš držati knjigo v neudobnem položaju, da si obvaruješ zaslepljenje oči pred svetlobo, kadar bereš in kadiš, preden zaspiš — kar je že prastara in zelo cenjena samčevska navada.

Če najdejo naslednjega dne blazino na drugi strani postelje, se za ta migljaj kar nič ne zmenijo, temveč ti posteljejo ležišče ponovno kakor prej, ne da bi se zmenili za našo nemoč. Menim, da se na skrivaj celo veselo nad jezo in muko, ki nam jo prireja njihovo početje.

Če opazijo, da smo blazine preložili, nam redno uničijo naše delo in nas na ta način izzivajo in nam skušajo zagreniti življenje, ki nam ga je dal Bog.

Če ne morejo luči na noben drug način

spraviti v neudoben položaj, prestavijo posteljo.

Če postaviš svoj kovčeg deset palcev od stene, da lahko nasloniš pokrov nanjo, kadar ga odpreš, ti ga bodo porinile vsakokrat čisto do stene. To delajo namenoma.

Če hočeš imeti pljuvalnik na določenem mestu, kjer ti bo pri roki, se s tem ne strinjajo in ga vsakokrat odstranijo.

Skorjete ti postavijo vselej na nedostopne kraje. Dela jim posebno veselje, če jih položijo tako daleč pod posteljo, kolikor jim pač dopušča zid. To delajo zato, ker nas s tem silijo, da se moramo v nedostojnem položaju in v temi truditi, da jih dosežemo, pri čemer še kruto preklinjamo.

Škatljo z vžigalicami postavljajo vedno na drugo mesto. Vsak dan izvolajo kakšno mesto zanje in nastavlajo steklenice in druge podobne predmete na kraj, kjer so bile prej vžigalice. To delajo zato, da bi v temi stekleno robo prevrnili in si prizadejali škodo.

Vedno in vedno ti premikajo mobilijar. Če prideš zvečer pozno domov, si lahko gotov, da boš našel pisalno mizo tam,

kjer je bila zjutraj omara za obleko. In ko zjutraj odideš in pušiš vedro za smeti pri vratih in gugalni stol pri oknu, tedaj se boš opolnočil ali tam okrog, ko se vrneš, prav gotovo prekopicnil nad gugalnikom in če se dotiplješ do okna, boš sedel v vedro za smeti. To je zelo neprijetno. A njim ugaja.

Vseeno kam kakšno reč postaviš, še zmisli se ne bodo, da bi jo tam pustile. Ob prvi dobri priliki jo vzamejo proč in jo postavijo kam drugam. To jim tiči v krvi. In vrhu tega jih veseli, da so na takšen način nizkotne in da človeka jezijo. Rajše bi umrle, kakor da bi opustile te nagajivosti.

Vselej ti bodo pobrale vse stare koščke potiskanih smeti, ki si jih vrgel na tla, in jih skrbno zložile na mizo, dočim bodo s kakšnimi dragocenimi rokopisi zanetile ogenj v peči. Če je med temi koščki kakšna prav posebno stara papirna cunj, ki ti je bolj zoperna kakor vse druga in bi se je rad odrešil na vse mogoče načine, se boš lahko v tem oziru trudil, kolikor boš hotel, pa ti ne bo nič koristilo; kajti to staro papirno cunj

bodo spravile vedno znova vsak dan in redno na enako mesto. To jih veseli.

In porabijo več mazila za lase nego šest moških. Če jih obtožiš, da so ti ga izmaknile, se ti lažejo v obraz. Kaj jim je pa mar oni svet? Čisto nič.

Če pušiš zaradi udobnosti ključ v vratih, ga ponesejo k vratarju. To delajo pod ničvredno pretvezo, da hočejo obvarovati našo lastnino pred tatovi, a dejanski delajo tako samo z namenom, da bi moral po ključ po vseh stopnicah spet navzdol, ko se vrneš truden domov.

Neprestano bi postiljale preden si vstal, s čimer te pripravijo ob sladki jutrnji spanec; ko si pa vstal, jih ne vidiš več do naslednjega dne.

Sploh počenjaajo vsa prostaštva, ki si jih morejo izmisliti, in to seveda iz najbolj gole hudobije in iz nobenega drugega razloga.

Postrežnice so odmrle za vsa človeška čustva.

Če bom mogel spraviti v zakonodajno oblast zakonski načrt, ki bi odpravil postrežnice, tedaj storim to prav gotovo.

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

Umetnik je vrnil pismo, ne da bi spregovoril besedico in je stopil v vežo. Gospodična Aspinwallova se je med tem približala z vljudnim pozdravom gospodu iz Clevelanda. Takoj sta bila v živahnem razgovoru in se neprisiljeno pomenkovala o Clevelandu in njegovih prebivalcih. Tujec ji je odgovarjal na vsa vprašanja točno in brez zadrege tudi tedaj, ko sta govorila o Morrisovi rodbini. — Umetnik, ki je stal blizu vhoda in je slišal vsako besedo, je bil vedno bolj in bolj začuden. Zdaj je sledilo odločilno vprašanje:

»Ali vam je mogoče znano, gospod Degraw, katero ime je dal Morris najmlajši hčerki?«

Ne da bi se pomišljal, je rekel:

»Friderika, kakor mi je znano. Tako vsaj so mi povedali, ko sem bil zadnji večer pri njem.«

»Hvala vam, že davno sem hotela to vedeti,« je odgovorila gospodična Aspinwallova. Hotela je pomembno pogledati umetnika — toda ta je že odšel.

XXI.

Kakor omamljen se je vrnil Degraw v svoje stanovanje. Zmaga njegovega tekme ga je potrla. Bilo mu je, kakor da

bi namah izgubil ves smisel za življenje; mehanično je vzel zdaj to zdaj ono stvar v roke ter jo začel ravnodušno odlagati. Le pogled na sliko signorine, ki je zrla v nespremenjeni krasoti vanj iz okvira, ga je za nekaj časa vzbudil iz otopelosti. Čutil je, da potrebuje okrepčilo; pristopil je k omari in v polmraku otipal steklenico. Ko jo je vzel v roke, je zapazil v svoje veliko začudenje, da je prazna.

Ker jo je šele jutraj napolnil, se mu je zdelo to seveda sumljivo. Ozrl se je po sobi, da zapazi mogoče še kako drugo sled, da se je kdo v njegovi odsotnosti splazil v njegovo sobo. Toda vse je bilo kakor navadno.

Kdo pač je mogel izpiti vino? Gospodar ali gospodinja — smešno! Služkinja je poosebljena poštenost. Bil je nedvomno tujec.

Toda čemu si še beliti glavo; slednjič je vendar vseeno, kakor tudi vse drugo. Hotel je spati, da pozabi na svet in življenje. Trkanje na vrata ga je prestrašilo. Nekdo je zahteval vstop, in sicer z veliko nestrpnostjo.

Bilo je že temno, da Degraw pri odpiranju vrat ni mogel došleca takoj spoznati, šele v naslednjem trenutku je vzkliknil ves vzradošen in ga pozdravil z največjo pristranostjo.

»Ali je mogoče — gospod Gryce!«

»V lastni osebi, veseli me, da vas najdem zdravega.«

Umetnik se je nasmehnil in hitro prižgal svetilko.

»Ne morem vam povedati, kako me vesel, da ste tu. Kako ste mogli slutiti, da vas želim tako silno? Pravkar sem premišljeval, ali naj pokličem na pomoč vas ali Byrda. Ogromno breme se mi je odvalilo od srca. Ali ste vedeli, da ste tu tako potrebni?«

»Najboljši dokaz je, da sem tukaj. Za zabavo se ne vozim po svetu, to mi ne dovoli moje zdravje.«

»Potem je defektiv, ki se nahaja tukaj, brzojavil po vas?«

»Seveda.«

»To mi je zelo všeč; ne prisodil bi mu tega. Poglejte le prazno steklenico, nekdo je izpil moje vino, sicer bi vam ponudil kozarec v okrepčilo.«

»Kdo je to napravil?«

»Ne vem.«

Gryce se je približal kamnu; že nekaj časa je bil obrnjen tja njegov pogled.

»Kako je to, da je pepel tako vlažen?«

»Kako? Ali mislite, da je kdo izlil moje vino v pepel?«

»Ako ne bi imel trganja v udih, bi rad poduhal; toda ne morem se pripogniti tako globoko.«

»Hočem to storiti sam,« je odvrnil umetnik, pokleknil pred kamn in poduhal pepel. Začuden se je zopet dvignil.

»Moje vino so izlili v kamin, to je jasno, toda zelo čudno!«

Gryce je zmajal z glavo in ga pogledal.

»Ali imate okno odprto?«

»Da, navadno.«

»Nekdo je skočil iz sobe skozi okno.«

»Kako vam je to znano?«

»Tukaj na vzglavju zofe je odtis noge. Od tukaj je skočil na trato. To dokazuje tudi odlomljena trsna vejica. Ako bi ne bilo tako temno, bi opazili še kake druge sledove.«

Stopil je od okna in se ozrl po sobi. Naenkrat je vzkliknil iznenaden. Pod stolom je ležal majhen, svetel predmet, ki ga je Gryce dvignil in ga smehljuje pokazal umetniku.

»Znak tajnega policista; zdaj vsaj vem, kdo vas je obiskal. Nihče drug kakor moj tovariš.«

Umetnik se je oziral na steklenico in na kamin ter je postal blede.

»Ako imate prav, mi je njegov obisk najbrž rešil življenje. Svaril me je pred ljubosumnostjo pustolovca, od katerega mi grozi nevarnost. Brez dvoma vam je znano, da je drugi Degraw tu, pri katerem se vaš opis tako ujema kakor nekoč pri meni. Ima temne lase, sive oči, prijetno vedenje in je bil v New Yorku. Z ozirom na priporočila iz Clevelanda ga je gospodična Aspinwallova gostoljubno sprejela. Takoj je začel dvoriti signorini Valdiviji, ki se imenuje prav za prav Jemmy Rogersova.«

(Se bo nadaljevalo.)

Sokolstvo

Iz jezdnege odseka sokolske župe. Jutri, v četrtek bo predaval ob 20. v župni pisarni br. Matko Kumer o konju. Predavanja naj se udeleže vsi člani jezdnege odseka in prijatelji jahalnega sporta. Zdravo! Načelnik.

Sport

Okrožni odbor LNP, službeno. V nedeljo 18. tm. bodo naslednje tekme: V Mariboru na igrišču ISSK Maribora prvenstvena tekma ISSK Maribor rezerva: SK Železničar rezerva. Službujoči odbornik g. Selinšek. Ob 14.30 igrišče ISSK Maribora ob 14.30 prvenstvena tekma ISSK Maribor I.:SK Železničar I. Službujoči odbornik g. Ošlak. V Čakovcu ob 14.30 na igrišču Čakoveškega SK prvenstvena tekma Čakoveški SK:SK Ilirija. Službujoči odbornik g. prof. Jelašič. V Murski Soboti ob 14.30 prvenstvena tekma SK Mura: SK Gradjanski. Službujoči odbornik g. Horvat. V Ptuj na igrišču SK Drave ob 14.30 prvenstvena tekma SK Drava:SK Ptuj. Službujoči odbornik g. Pogačnik. Tajnik.

Boj proti motornim čolnom

Benetke se pritožujejo, da jim dela moderni promet vedno večjo škodo. Vsi stavbniki zahtevajo, naj se ustavi po kanalih promet z motornimi čolni, posebno po Canale Grande. Odbor arhitektov je proučil stanje poslopij ob kanalu in izjavil, da motorni promet resno ogroža vsa poslopja. In stari Benečani se že tolažijo, da bodo kmalu zopet zagledali svoje drage gondole, ki je z njimi tesno združena romantika Benetk. Zdaj imajo Benetke 800 motornih čolnov, ki neprestano švigajo po kanalih. Strokovnjaki so prišli do prepričanja, da trpe poslopja zlasti ob glavnem kanalu občutno škodo, ker delajo motorni čolni valove, ki butajo ob stene. Niti megla, niti zob časa nista napravila po mnenju arhitektov skozi stoletja toliko škode, kakor motorni promet v 40 letih. Odbor arhitektov je tudi mnenja, da morajo dobiti vse privatne palače nove temelje, za kar najbrž ne bo denarja, ker bi bili stroški zelo visoki. Pet javnih poslopij so že popravili, in sicer palačo Corner, palačo Camerlenghi, ki so jo popravljali 7 let, pošto poslopje, palačo Ca d'Oro, zdaj muzej, in palačo Pescare, zdaj moderna galerija slik. Če bi hoteli popraviti vse ogrožene palače, bi rabili več milijonov lir.

Spominjajte se CMD

Narodni teden proti podganam

V ponedeljek 5. tm. se je pričel v Angliji narodni teden proti podganam, kakor imenujejo Angleži sistematično pokončevanje podgan in miši. Navzlic dozdnevno smešnemu značaju, je podganji problem eden najvažnejših v Angliji, kjer imajo nad 50 milijonov podgan. Podgane in miši so se vgnezdile v vseh hišah v mestih in na kmetih. Po cemitvi sira Thoma mas Hordera napravi ta golazen vsako leto v Angliji v našem denarju za 20 milijard škode. Podgane požro mnogo več, kakor porabi angleška armada na kopnem, na morju in v zraku. One glodajo temelje poslopij, uničujejo kanalizacijo in domače živali, za njihovo zatiranje se porabi znaten del narodnih dohodkov. Podgan ni mogoče v Angliji niti pregnati, niti iztrebiti, ker jih neprestano dovažajo veliki parniki. Proučevanje podganjega življenja je pokazalo, da potuje ta golazen več sto kilometrov daleč, da se naseli zlasti v velikih mestih. V Londonu jih je bilo največ leta 1904, ko so napovedale Londončanom vojno. Iz pristanišča so romali milijoni podgan po glavnih ulicah v City cele noči. Vsa dosedanja sredstva proti njim so se izkazala za nezadostna, kajti podgane so zelo inteligentne. Nevarnost sluti in žrtvu jejo tudi svoje življenje, da posvare druge. V zadnjem času jih pokončavajo z močnim strupom, deloma pa s strupenimi plini. V njihovih gnezdih z uspehom rabijo kyanid. V narodnem tednu hočejo Angleži pokončiti najmanj 10.000.000 teh škodljivih glodavcev.

Kako sade Američani drevje.

Predsednik Roosevelt je sklenil pogozditi prostrane teritorije Zedinjenih držav. Američani delajo vse po američansko in so znašli tudi stroje za sajenje mladih drevesc. S temi stroji sadijo sadike, ki dobe obenem potrebno gnojilo in vodo. Tak stroj zasadi na dan približno 10.000 sadik.

Mat in sinček.

Mat prigovarja sinčku: Pozno je že, pojd spat pogled, tudi piške so že šle spat.

Sinko: Prav praviš, mamica, toda tudi koklja je šla z njimi spat.

Nesrečen mož.

»Pomisli, šofer me je spravil v nesrečo.«

»Kaj, ti je ugrabil ženo?«

»Kaj še, odpeljal se je z našo kuharico in zdaj kuha moja žena sama.«

Človeška sreča v ječi

IZ ŽIVLJENJA POSLEDNJE GA MADŽARSKEGA RAZBOJNIKA.

Te dni so pokopali na nekem pokopališču zadnjega junaka madžarske razbojniške romantike Liliya Pétyja. Péty je umrl v starosti 86. let in je preživel 59 let za temnimi zidovi ter je pripadal tolpi razbojniškega poglavarja Jožka Savanyja. Štirinajstkrat se je razbojnik Péty krvavo boril z orožniki na življenje in smrt.

Péty je bil v svoji mladosti pastir in je že takrat pomagal potepuhom pri njihovem begu. Ko ga je znani razbojniški poglavar Savany poklical v svojo četo, je kmalu napredoval. Bil je kremenit in kar mu je bilo naročeno, to je storil, če tudi za ceno svojega življenja. Nikdar v svojem življenju pa ni prelil krvi človeka. Ropal je bogataše in s plenum čestokrat obdaroval siromake. Razbojnika Pétyja je pravica v roke izročila njegova ljubica. Leta 1930. je prestal zadnjo kazen. Pri slovesu je jokaje dejal ravnatelju kaznilnice, da ne more prenašati svobode, da ne bo mogel živeti med svetom,

ker so minili stari dobri časi. Obljubil mu je, da se bo kmalu vrnil nazaj v zapor.

Razbojnik Péty je ostal zvest svoji dani besedi. Kmalu po odpustu iz kaznilnice je ukradel nekemu gospodu zimsko suknjo in se nato sam javil orožnikom. Pri razpravi je milo prosil sodnike, naj ga čim strožje obsodijo. Dejal je celo, da si bo končal življenje, če ga ne zapro. Ko ga je sodišče obsodilo na 4 leta v prisilno delavnico, ni našel Péty dovolj besedi, da bi se zahvalil »dobrim« sodnikom. V prisilni delavnici je umrl in so ga na zadnji poti spremili sami kaznjenci, nesvobodni ljudje, ki jih je razbojnik Péty na svoja stara leta tako iskreno ljubil.

Da ne bodo ljudje mislili ...

Žena vojnega dobičkarja pravi v Nizzi svojemu možu:

»Toda, prosim te, Maks, nikar ne ogleduj tako vsega, sicer bodo ljudje mislili, da sva prvič v Nizzi.«

Razno

4 PERNICE

14 kg žime 4 25 Din. 4 usnjene stole 4 70 Din. jedilna miza 120 Din. postelje z žičnimi madraci 4 230, stoli Biedermeier 4 50, spalnica, moderna, iz trdega lesa, jedilnica, rjuhe, preproge 2x3 m. Koroska cesta 3. 4666

Zastopnike sprejem

ČRKO., SOBO-SLIKARSTVO IN PLESKARSTVO poceni in fino zopet izvršuje hitro Franc Ambrožič, Taborška ul. 8, nasproti nove hiše Rečnik. 4660

POZOR!

Pred snegom se mora imeti vsaka hiša streho in žlebove v redu. To preskrbi po konkurenčni ceni najboljšo dobro znano kleparstvo Antona Romiha v Mariboru, Slovenska ul. 28, ki se toplo priporoča vsem gg. hišnim posestnikom. 4655

Lokal

GOSTILNO »ROTOVŽ« Rotovski trg 8, oddam v najem. Vicel. 4664

VELIK LOKAL

za skladišče, mirno delavnico ali pisarno oddam v najem. Vicel, Gosposka ul. 5. 4663

Posest

KUPIM HIŠICO

ali vzamem v najem stanovanje, 2—3 sobe voda, elektrika in vrt zaželeno. Ponudbe pod »Točen plačnik« na upravo »Večernika«. 4653

Prodaj

NOVA SPALNICA

iz mehkega lesa 1070, trda spalnica, kompletna 1800 Din. Alpaka jedilni pribor poceni naprodaj. Franc Furman, Studenci, Aleksandrova cesta 5. 4658

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhom poceni oddam, Frankopanova ul. 14-I, vrata 6. 4689

Stanovanje

SPREJMEM DVA GOSPODA na hrano in stanovanje, eventualno tudi gospodično. Frankopanova ulica 23, pritličje. 4661

STANOVANJE

oddam s 1. decembrom. Studenci, Jurčičeva ul. 17. 4654

Službo dobi

ZAKONCA BREZ OTROK sprejem za hišnika. Gosposka ul. 5. 4642

UČENKO ZA KUHINJO

sprejme takoj restavracija »Novi svet«, Maribor, Jurčičeva ulica 7. 4656

Spomnite se CMD

Preselitveno naznanilo!

Podpisani si dovoljujem vljudno naznaniti, da sem preložil svojo

zlatarsko in juvelirsko delavnico

iz Dr. Rozinove ulice 12 v Stolno ulico 2 poleg modistnega salona moje žene M. Jahn. Moja delavnica je urejena za specialno predelavo briljantnega nakita ter vseh v mojo stroko spadajočih del.

Priporočam se cenj. občinstvu

AVGUST JAHN, zlatar in juvelir Maribor, Stolna ulica 2.